

Komentář a metodické vysvětlivky (náplň ukazatelů)

Prvotní energetické zdroje v roce 2012 zaznamenaly proti předchozímu roku opět pokles o 2,4 %. Snížila se úroveň prvotních zdrojů kapalných a tuhých paliv, prvotní zdroje plyných paliv vzrostly. Struktura prvotních zdrojů se příliš nezměnila - mírné snížení podílu tuhých paliv bylo vyrovnáno zvýšením podílu paliv plyných. Hrubý domácí produkt v roce 2012 poklesl o 1,3 % a indikátor energetické náročnosti (podíl prvotních energetických zdrojů a HDP) se v roce 2012 snížil proti roku 2011 o 1,2 % (z 0,492 GJ/tis.Kč (v cenách roku 2005) na 0,486 GJ/tis.Kč (v cenách roku 2005)).

V zahraničním obchodě s elektřinou se dovoz i vývoz zvýšil, výrazněji dovoz – takřka o 11 %. Vzájemný poměr vývozu a dovozu elektřiny se tím snížil na hodnotu 2,5 – to znamená, že vývoz převyšoval dovoz 2,5 krát. V roce 2010 převyšoval vývoz dovoz 3,25 krát. Saldo dovozu a vývozu bylo v roce 2012 nejvyšší v celé historii České republiky – 17 120 GWh.

Energetické zdroje těžené v České republice a dovážené do České republiky jsou z převážné části zušlechťovány (cca z 85,6 % v roce 2012) s cílem zvýšení nebo změny jejich užitné hodnoty pro využití v konečné spotřebě. Kromě výroby elektrické a tepelné energie se jedná o další způsoby zušlechťování paliv, především o zpracování ropy a koksování černého uhlí. V roce 2012 se ropné produkty podílely na celkové výrobě zušlechťovaných paliv (bez výroby elektřiny a tepla) 70,9 % a produkty koksování 20,2 %.

Výroba v transformačních energetických procesech v roce 2012 ve srovnání s rokem 2011 vzrostla o 1,1 % (o 10 552 TJ). Výroba sice ve většině procesů poklesla, ale růst výroby v procesu zpracování ropy (o 3,8 %, 11 929 TJ) a ve výrobě tepla (o 1,9 %, 3 232) rozhodl o celkovém růstu.

Vsázka paliv a energie v roce 2012 byla nižší než v roce 2011 o 0,9 %. Ve výrobě elektřiny poklesla vsázka o 1,4 % a v zušlechťovacích procesech o 1,0 %.

Průměrná účinnost transformačních procesů se v roce 2012 ve srovnání s rokem 2011 zvýšila z 58,9 % na 60,1 %. Nejvíce se zvýšila účinnost výroby v procesu zpracování ropy.

Výrazné navýšení hodnot v procesu **výroby generátorového plynu** je způsobeno metodickou úpravou. Do tohoto procesu je od roku 2012 zařazena kromě výroby generátorového plynu z hnědého uhlí také výroba energoplynu z dehtu a ostatních kapalných paliv.

Energetické procesy zušlechťování paliv - jsou produktivní činnosti, jejichž výsledkem je zvýšení, respektive změna užitné hodnoty energetických látek (paliv), které jimi procházejí. Za energetické pochody se v energetické bilanci považují jen ty procesy, ve kterých se bilanční formou kvalifikují na jedné straně vsázka a na druhé straně výroba (využitelné produkty) a ztráty na vsázce. V těchto procesech dochází zpravidla k podstatným chemickým a fyzikálním změnám vsazených paliv a energie. Výkazem EP 8-01 se zjišťují data za ukazatele energetické bilance následujících energetických procesů:

- vysokoteplotní karbonizace v koksovárnách
- tlakové zplynování uhlí

- výroba kapalných paliv z ropy
- výroba generátorového plynu a energoplynu v průmyslových generátorech
- vysokopeční proces

údaje pro sestavení bilance elektrické a tepelné energie se sledují výkazem EP 10-01 a jsou prezentovány v druhé části této publikace.

Prvotní energetické zdroje - zdroje paliv a energie získané přímo, které neprošly zušlechťovacími procesy, tj. přírodní zdroje (v tuzemsku vytěžené palivo, biomasa, biosložky v ropných palivech, bioplyny, elektřina z vodních, větrných a fotovoltaických elektráren, primární teplo - teplo z jaderného paliva), dovoz paliv a energií snížený o vývoz, změna stavu zásob a jiné zdroje.

Vsázka - představuje paliva (energii), která přímo vstupují do energetického pochodu, v němž se zpracovávají za účelem zvýšení jejich užitné hodnoty (např. hnědé uhlí na brikety, ropa na kapalná paliva, apod.).

Výroba (využitelné produkty) - veškeré energetické i neenergetické produkty, které v energetickém pochodu vznikají.

Provozovací spotřeba - je veškerá spotřeba paliv a energie vynaložená na provoz energetického pochodu, tj. na získání využitelných produktů energetického pochodu.

Ztráty celkem v energetickém pochodu jsou definovány jako rozdíl mezi vsázkou včetně provozovací spotřeby a výrobou.

Zásoby u dodavatelů - zásoby paliv určené pro prodej (u těžebních, výrobních a obchodních subjektů).

Zásoby u spotřebitelů - zásoby určené pro výrobu a provoz subjektu (podniku). Čerpání zásob je rozdíl počátečního (k 1. 1. sledovaného roku) a konečného stavu zásob (k 31. 12. sledovaného roku).

Účinnost energetického pochodu - podíl výroby a součtu vsázky s provozovací spotřebou příslušného energetického procesu.